

A.

Mødet den 18. Januar 1923.

Fraværende: J. Chr. Møller, H. P. Salling og M. Simonsen.

Formanden bød det ny Medlem, Maskinarbejder Leonhard Hansen, velkommen og udtalte Haabet om, at han maatte faa Lejlighed til at være med til mange gode Vedtagelser i Byraadet.

1. (J. Nr. 275—1922). **Skrivelse fra Justitsministeriet angaaende en Ændring i Politivedtægten.**

Ministeriet tiltræder, at der i Vedtægtens § 27, 2. Stykke efter Ordene: »Brandvæsenets Køretøjer« tilføjes: »Politiets og Hospitalernes Ambulancevogne samt Redningsvogne«.

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 521—1922). **Skrivelse fra Indenrigsministeriet om Anvisning af Statstilskud til Kommunen til Opførelse af 10 Beboelseshuse.**

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 660—1922). **Indenrigsministeriets Cirkulære af 2. Januar 1923 angaaende Loven om Statslaan til Opførelse af Beboelseshuse.**

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 656—1922). **Opgørelse over Byens Folke-
tal i Oktober 1922.**

Fra Skatteinspektøren forelaa Meddelelse om, at Indbyggerantallet i Oktober 1922 udgjorde 73227 Personer, hvilket var en Stigning fra i Fjor paa 332. Heri var ikke medregnet de i Garniso-

nen for Tiden værende værnepligtige og ikke heller tilrejsende paa Hotellerne, men kun de Personer, der har fast Bopæl i Kommunen.

Indbyggerne fordelte sig saaledes;

	Antal beboede Huse	Dom Sogn		Frue Sogn		Sct. Pauls Sogn		Sct. Johs. Sogn		Tilsammen Mænd og Kvinder
		Mænd	Kv.	Mænd	Kv.	Mænd	Kv.	Mænd	Kv.	
Nord for Aaen	2419	6789	8234	5712	6400			4613	5308	37056
Syd for Aaen	2120	1714	1956	3104	3483	12038	13876			36171
Til-sammen	4539	8503	10190	8816	9883	12038	13876	4613	5308	73227

Sogneinddeling	Mænd	Kvinder	Til-sammen
Dom Sogn	8503	10190	18693
Frue Sogn	8816	9883	18699
Sct. Pauls Sogn.....	12038	13876	25914
Sct. Johannes Sogn	4613	5308	9921
Tilsammen...	33970	39257	73227

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 653—1922). **Anmodning fra Borgmester Drechsel om, at Fuldmægtig Forum godkendes som hans Stedfortræder ved Udførelsen af borgerlige Vielser.**

F o r m a n d e n oplyste, at ifølge Loven havde Borgmester Drechsel Ret til at udnævne en Stedfortræder, men Valget skulde godkendes af Byraadet, hvilket Taleren anbefalede.

Godkendtes.

6. (J. Nr. 618—1922). **Cirkulære fra Indenrigsministeriet angaaende eventuel Forlængelse af Huslejeloven.**

Formanden henviste til de foreliggende Erklæringer fra Huslejenævnene, hvoraf fræmgik, at Lejerrepræsentanterne foreslog Forlængelse af Loven, medens Ejerrepræsentanterne ønskede den ophævet. Nævnsformændene havde i det væsentlige sluttet sig til Lejerrepræsentanternes Standpunkt, hvorfor der maatte siges at være et Flertal indenfor Nævnene for Lovens Forlængelse. Taleren vilde henstille, at Byraadet udtaler sig for, at Loven bør forlænges.

P. Petersen kunde ikke tiltræde Formandens Forslag, men vilde anbefale at stemme for Lovens Ophævelse. Det var ønskeligt igen at faa normale Tilstande indført paa Boligforholdenes Omraade, og det skete ikke, saa længe man havde Huslejeloven, der saavidt Taleren vidste var den sidste af de mange Krigsrestriktioner; den havde nu gjort Ulykker nok, saa det var paa høje Tid at komme af med den. Naar der taltes om de mange Ulykker, som en Ophævelse af Loven vilde medføre, vilde Taleren gøre opmærksom paa, at der i Fjor blev ophævet 329 Nævn, hvoraf 29 i Købstæderne, og der var ikke sket nogen som helst Kalamitet af den Grund. Der var talt og skrevet en hel Del om de skrækkelige Tilstande i Odense; men Taleren havde talt med flere paalidelige Folk derfra, bl. a. Borgmesteren, og de havde udtalt, at der absolut ikke var sket noget saadant, som der meddeltes i visse Blade, hvorfor ogsaa Byraadets Flertal havde stemt for, at Ophævelsen skulde vedblive at staa ved Magt i Odense. Maa- ske kunde der træffes en eller anden Grundejer, der vilde misbruge sin Magt, hvis Loven ophævedes; men Lejerne skulde være varsomme med at raabe op om Huslejeaager, for de havde i mange Tilfælde drevet Aager i langt større Grad ved

Fremleje. Det kunde maaske blive vanskeligt nok at faa Byggeriet i Gang, selv om Loven ophævedes; men det var sikkert ganske umuligt at faa bygget tilstrækkeligt, saa længe Loven eksisterede, idet den forbød Ejeren at disponere over hans Ejendom paa den Maade, som han fandt bedst. Der fandtes nok en Bestemmelse, hvorefter de nye Ejendomme var undtaget fra Loven, men det gjaldt kun for det første Hold Lejere i Ejendommen, saa det havde ikke megen Betydning. Men hele denne Sag var egentlig hverken et Ejer- eller Lejerspørgsmaal, men et Samfundsspørgsmaal, og Samfundet var absolut ikke tjent med, at disse Tilstande blev opretholdt længere end højst nødvendigt. Alle de, der havde følt Ulemperne ved den herskende Bolignød, maatte være interesserede i at faa normale Tilstande igen; det var lige saa vel i Lejernes som i Ejernes Interesse. Taleren vilde anbefale at stemme for Lovens Afskaffelse, eventuelt med enkelte Overgangsbestemmelser, som nærmere kunde udformes.

H. P. C h r i s t e n s e n var ikke forbavset over Konsul Petersens Udtalelser, for han var specielt Repræsentant for Grundejerne, og for dem var det jo en Livssag at faa Loven ophævet. Paastanden om, at der ikke var kommet uheldige Forhold frem, hvor Loven var ophævet, var kun Talemaader. Taleren havde ogsaa i »Kommunale Efterretninger« set konservative Byraadsmedlemmer hævde, at der ikke var sket nogen Opskrining af Lejen; men saadanne Ting kunde man næppe bygge paa; der maatte forlanges mere grundige Oplysninger. Allerede Lovens Forriugelse i Fjor havde givet Anledning til Opskrininger i Aarhus, hvilket Taleren nævnede flere Eksempler paa, og det viste, at saa længe der var

Boligmangel, var det nødvendigt at have en Huslejelov, særlig med Bestemmelser om, hvor meget Lejen kunde forhøjes. Selvfølgelig var der mange Grundejere, som ikke vilde give Grund til Klage; men det var heller ikke for deres Skyld, vi havde Loven. Taleren troede ikke, at Huslejeloven havde nogen særlig Indflydelse paa Byggeriet; private byggede ikke, før Byggepriserne kom til at ligge paa et bestemt Niveau, og den nylig vedtagne Boliglov vilde vist heller ikke fremme Byggeriet saaledes, at Bolignøden blev afhjulpeth, saa maatte der i hvert Fald yderligere Tilskud eller Garanti til fra det offentliges Side, og det vilde Staten ikke gaa med til. Det kunde derfor godt tænkes, at nu der ikke mere blev givet Tilskud til Byggeriet, vilde Bolignøden blive endnu større end hidtil, og det var derfor saa meget mere nødvendigt at opretholde en Huslejelov. Taleren vilde altsaa meget anbefale, at Byraadet stemmer for, at Huslejeloven forlænges i sin nuværende Skikkelse, eller at den i hvert Fald ikke, set fra Lejernes Standpunkt bliver forringet.

S. P e t e r s e n vilde i Modsætning til Konsul Petersen anbefale, at Byraadet erklærer sig for, at Huslejeloven bør forlænges; for der var ikke Tvivl om, at det vilde skabe ganske utaaeliche Forhold, hvis Loven bortfaldt. Der kunde allerede nu nævnes Eksempler paa Opskruning af Lejen, en Ophevelse af Loven vilde bevirke en langt større Forhøjelse, og det vilde være ganske urimeligt i en Tid, hvor alle Fortjenester var nedadgaaende. Den nuværende Huslejelov var i Fjor blevet meget forringet, særlig derved, at frivillige Overenskomster omtrent var undtaget fra Nævnenes Afgørelse; saadanne var i Reglen ikke frivillige, idet den ene Part var tvunget til at gaa ind derpaa for at faa

Tag over Hovedet. Vedligeholdelsesudgifterne var nu ogsaa gaaet saa meget ned, at de ikke berettigede til yderligere Forhøjelse. Taleren vilde derfor meget anbefale Byraadet at stemme for Huslejelovens Forlængelse, eventuelt Forbedring i Lejernes Favør.

P. P e t e r s e n hævdede, at det netop var for at komme Boligmangelen til Livs, at Huslejeloven burde ophæves, og det var dog et Forsøg værd at se, om man derved kunde faa Gang i Byggeriet. Det var dog næppe nødvendigt at forlænge Diskussionen efter den Stilling, man fra den anden Side indtog til Spørgsmaalet, men Taleren vilde alligevel fastholde sit Forslag.

K. M o u s t e n troede ikke, det var Huslejelovens Skyld, at der ikke blev bygget noget; det var sikkert, fordi det var for dyrt at bygge, og Bygherrerne var bange for et Prisfald, saa Husene ikke kom til at forrente sig.

H. P. C h r i s t e n s e n fandt, at det havde været mere interessant, hvis Konsul Petersen kunde have givet nogle Oplysninger om, hvorvidt der var kommet noget Boligbyggeri i Gang i de Kommuner, hvor Loven var ophævet.

V a l d. P e d e r s e n var af den Anskuelse, at den værste Hindring for Boligbyggeriet var den vrangvillige Maade, hvorpaa Pengeinstitutterne stillede sig dertil. Hvis Konsul Petersen kunde paavirke disse til at stille sig mere velvilligt, kunde det maaske hjælpe.

A. S n e u m kunde ikke rigtig tænke sig, at Konsul Petersens Oplysninger fra Odense var rigtige, for efter hvad man kunde læse i en Mængde Blade, var Forholdene derovre blevet rent paradiske paa Grund af de mange Opsigelser, og Lejen var steget i en uhyggelig Grad, saa det skulde

ikke animere andre Byer til at kræve Loven ophævet. Der var heller ikke blevet mere Byggeri i Odense siden Lovens Ophævelse; de eneste, der havde faaet mere at bestille, var Flyttemændene. Konsul Petersens Tale var fuldstændig i Madsen Mygdals Aand; det var hans Politik om Kræfternes frie Spil, der skulde indføres her, men det vilde sikkert det store Flertal af Aarhus Borgere tage Afstand fra.

P. Petersen kendte ikke ret meget til Madsen Mygdal og endnu mindre til hans Aand; Taleren kendte heller ikke hans Stilling til Huslejespørgsmaalet og havde derfor ikke taget Stilling efter ham. Naar der spurgtes, om der var kommet Boligbyggeri i Gang i de Byer, hvor Huslejeloven var ophævet, kunde Taleren som Eksempel nævne Thisted, som havde haft en forholdsvis stor Bolignød, og der var netop kommet Byggeri i Gang siden Lovens Ophævelse. M. H. t. Talen om det store Flytteri vilde Taleren blot sige, at der sikkert ogsaa var en Del, som trængte til at komme til at flytte.

Bern t J e n s e n syntes ikke, der var særlig Grund til at tro, at en Ophævelse af Huslejeloven vilde medføre normale Forhold paa Byggeriets Omraaade; det vilde snarere blive endnu mere unormalt end i Øjeblikket, hvis Huslejen skulde have Lov til at stige ubegrænset, og det havde Folk ganske simpelt ikke Raad til at betale. Naar de øvrige Krigsforanstaltninger var ophævede, var Grunden vel den, at de ikke længere var særlig nødvendige; men det kunde næppe siges for Boligspørgsmaalets Vedkommende. En Ophævelse af Loven vilde let medføre et større kommunalt Byggeri, idet der blev en Mængde Husvilde, som Kommunen skulde skaffe Lejlighed til. Naar Lo-

ven var nødvendig i den Tid, Folk havde Raad til at betale en stor Husleje, var der saa meget mindre Grund til at ophæve den nu. Af disse Grunde vilde Taleren anbefale at stemme for Lovens Forlængelse.

F o r m a n d e n stillede derfor følgende Forslag:

»Byraadet udtaler, at man vil anse det for skæbnesvangert, om Huslejeloven bliver ophævet, og at man derfor udtaler Ønsket om, at Loven bibeholdes i hvert Fald endnu i Aar.«

Forslaget vedtoges med 12 Stemmer mod 4.

7. (J. Nr. 552—1922). Skrivelse fra Købstadforeningen angaaende **Meddelelse af nogle statistiske Oplysninger om Kommunens Ejendomme til Union internationale des Villes i Bruxelles.**

Stadsingeniøren foreslaar, at der udarbejdes:

- »1) en Plan over Byen med samtlige projekterede ny Gadeanlæg,
- 2) en Plan, der viser, hvilke Grundejendomme Byen ejer, og
- 3) en kort Beskrivelse af Kommunens Ejendomme, som maa oversættes paa Fransk.«

Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse indstiller, at Andragendet imødekommes.

F o r m a n d e n anbefalede Indstillingen. Det vilde ganske vist medføre en Udgift paa 3—400 Kr., men det havde muligvis ogsaa sin Betydning, at Aarhus By blev kendt ude i Verden.

Indstillingen vedtoges.

8. (J. Nr. 600 og 601—1922). **Andragender fra Politimesteren og Christiansbjerg Grundejerforening om Forandring af de uheldige Cyklostler paa flere af Hovedlandevejeae til Byen.**

Fra Brolægningsudvalget forelaa følgende Indstilling:

»Udvalget skal i Anledning af vedlagte Andragender henvise til sin Erklæring af 15/9. 1921 og skal tillige udtale, at man arbejder hen imod at forbedre Forholdene paa de til Byen førende Hovedveje, men at man i Øjeblikket savner Midler til at foretage Forbedringer i saa stort Omfang, som ønskeligt var.

Man tillader sig at henvise til den nu foretagne Ombrolægning af Skovvejens nedre Strækning.«

V a l d. P e d e r s e n anbefalede Indstillingen. Det var Udvalgets Mening at faa saadanne Forbedringer udført, men det maatte ske lidt efter lidt, efterhaanden som der blev Penge dertil.

N i e l s B a r n o w henstillede at fjerne de Pæle, som skilte Cyklestierne fra Vejen, for de var vist mere til Gene end Gavn, og Optagelsen kunde næppe koste meget. Hvis der ikke var Penge til Anlæg af gode Cyklestier, maatte man hellere helt undvære dem.

V a l d. P e d e r s e n indrømmede, at Fjernelsen at Pælene ikke vilde koste saa meget; men naar de kom væk, kørte Vognene ind paa Stien, og det vilde medføre større Reparationer. Hvis der skete Uheld ved Pælene, var det vist vedkommendes egen Skyld.

K. M o u s t e n troede, at Fjernelse af Pælene vilde give Anledning til Klager fra de cyklende, for Pælene var dog til Beskyttelse for dem.

Indstillingen vedtoges.

9. (J. Nr. 634—1922). Indstilling fra Skattekontoret om **Fastsættelse af Brændevinsafgiften for 1923.**

Fra Skatteinspektøren forelaa følgende Indstilling:

»Herved tillader jeg mig at indstille, at Afgiften af stærke Drikke (Brændevinsafgiften) for

Aaret 1923 fastsættes efter samme Regler som ifjor, nemlig efter de paagældendes Omsætning med stærke Drikke i Aaret 1922.

Den af Byraadet for 1922 fastsatte Gruppering var som følger:

Gruppe I.

Restauratører, Gæstgiverier, Konditorer samt Vinhandlere med Ret til Udsækning.

	Omsætning:	Aarlig Afgift:
	indtil 10000 Kr.....	300 Kr.
fra	10001-- 20000 »	400 »
	» 20001— 50000 »	600 »
	» 50001—100000 »	1000 »
	» 100001—200000 »	2000 »
	» 200001—500000 »	3000 »

Gruppe II.

Købmænd, Detaillister samt Vinhandlere uden Ret til Udsækning.

	indtil 50000 Kr.....	100 Kr.
fra	50001—100000 »	200 »
	« 100001—200000 »	300 »
	» 200001—500000 »	400 »

Gruppe III.

Ølhandlere.

	indtil 50000 Kr.....	50 Kr.
fra	50001—100000 »	100 »
	» 100001—200000 »	200 »
	» 200001—500000 »	300 »

For nystartede Forretningers Vedkommende tillader jeg mig at foreslaa, at Afgiften ligesom ifjor fastsættes til den laveste Takst i den Gruppe, som vedkommende falder ind under. «
Tiltraadt af Budgetudvalget.

Indstillingen vedtoges.

10. (J. Nr. 571—1922). **Andragende om Tilladelse til Nedrivning af et Baghus i Valdemarsgade Nr. 40.**

Udvalget for Bygninger og Inventar kan anbefale Andragendet paa Betingelse af, at der fremskaffes 3 nye Lejligheder i det nye Baghus.

Indstillingen vedtoges,

11. (J. Nr. 563—1922). **Andragende fra Ejeren af Møliestien Nr. 5 om at maatte inddrage en Lejlighed til eget Brug.**

Anbefalet af Udvalget for Bygninger og Inventar.

Indstillingen vedtoges.

12. (J. Nr. 3¹⁸—1922). **Efterbevilling af Overskrivelser i Skovvæsenets Budget. — 2. Behandling.**

Efterbevilling meddeltes.

13. (J. Nr. 584—1922). **Andragende fra K. F. U. M. om Tilskud til Driften af Hjemmet for Arbejdsløse.**

Budgetudvalget kan ikke anbefale Andragendet.

H. P. Christensen henstillede til Budgetudvalget, naar det skulde behandle næste Aars Budget, da at se velvilligt paa denne Sag. Der var mange Arbejdsløse, som fik Husly og Varme der og tilbragte en Del Tid med at læse o. l., saa Institutionen fortjente nogen Paaskønnelse.

A. Mørup bekræftede, at der blev gjort et godt Arbejde i denne Barak ved Havnen, idet de Arbejdsløse baade fik en god Behandling og tillige kunde faa et Maaltid Mad for billig Penge. Et saadant Arbejde burde støttes ved et Tilskud fra Byraadet.

Formanden bemærkede, at det ofte var indprentet Budgetudvalget, at der ikke maatte optages flere nye Bevillinger, og naar Udvalget saa

holdt sig dette efterretteligt, fik det alligevel Utak herfor.

A n d r. C h r i s t e n s e n gjorde opmærksom paa, at der blot var udtalt Ønske om at faa Sagen taget op ved den kommende Budgetbehandling.

Indstillingen vedtoges.

14. (J. Nr. 640—1922). **Andragende fra Danmarks Fjerkræavlerforening om Bevilling af et Beløb til Ærespræmier.**

Budgetudvalget foreslaar at bevilge 50 Kr.

Indstillingen vedtoges.

15. (J. Nr. 624—1922). **Forslag fra De samvirkende Lejerforeninger angaaende en ny Boliglov.**

F o r m a n d e n henstillede at tage Sagen til Efterretning, idet Byraadet ikke havde noget med Lovgivningen at gøre. Lejerforeningen havde ogsaa sendt Forslaget til Regering og Rigsdag, og det var jo deres Opgave at behandle saadanne Sager.

Toges til Efterretning.
